

מסורת הש"ס

(א) [נחמס יב.] (ג) יומא טו. נחמס יא: נמחמ פט. וע"ש כסמו; (א) ערבינ כל. [מיר יח: ע"ש]; (ד) [וריות יג. נחמס ג.] (ס) [נמנדר כח,] (ז) [ל' דלכילת קדשס; (ז) [ל' דהשלמה; (ח) [וע"י מוס' נחמס ל: ד"ה לענין; (ט) [וע"י מוס' לקמן פס: ד"ה סופין;] (י) [וע"י מוס' קידושין יג. ד"ה הלכה ומוס' נחמס ד"ה עולתה;]

תורה אור השלם

- באהל מועד מרחץ לפרכת אשר על הערת יציר: אתו אהרן ובניו מערב עד בקר לפני י' הקט עולם לדרתם מאת בני ישראל: שמות כו כא
- ובהעלת אהרן את הברת בין הערבים יקטירנה קטרת תמיד לפני י' לדרתיכם: שמות ל ח
- והקטיר עֲלֵיו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר ביהשיבו ובקר אהרן ונתת יקטירנה: שמות לו ז
- והביא אתם אל הכהן והקריב את אשר לחטאת ראשונה ומקל את ראשו ממול עפרו ולא יבדיל: ויקרא ח ח
- ואת השני יעשה עלה במשפט ובקר עֲלֵיו הכהן מחטאתו אשר חטא ונקלח לו: ויקרא ח י

גליון הש"ס

גנ' בשלמא לה"ק יבא עשה. ע' שנת ד' ד ע"א מוספות ד"ה וי' אומרים: רש"י ד"ה מבלה ויבטיח: וב' ד"ה לא ידור. ע"י אש השנה דף ל ע"ב מוס' ד"ה ומתקלנו ומנחתו מנ ע"א מוספות ד"ה ת"ל:

מוסף רש"י

דחניא מערב עד בקר. נגרות כמי יערוך אמו אהרן ובניו מערב עד בקר (יומא יט). את לה מדרה. תן לה למטה מדת שמן כדי שחמא דוקלת כל הלילה ושעויה חממה ל' לוג לל נר וגר ויש זו כדי להלדק כל הלילה של מקופס טבח, ואם ויתר קבלה ויתר (שם) כי שעויה חממה ליל מקופס טבח שלא חממה כל הלילה, ובמנחה ויטבין ובתשרי אס מלדק שלש היום אל איכפת לן (ובחיים יא). אין לך עבודה שבשורה מערב עד בקר. שחמא כשהר אחר מניח על צין הערבים ואחר כל העצרות (מנחות טז). משקיעה תמנה וילקין עד בקר (שם מנחת"י) מנבירות שהן אמויות ציוס כגון עצרות הוס וקמלו על מנחה ששערין מהלדקת נחת וילקין שז מאחמת למוין (ובחיים יא) כלומר אין לך עצרות יוס כשרה אחר הדלקתן, דררס הכי אמו מערב עד בקר ולא אחר מערב עד בקר (יומא יט). והקריב את אשר לחטאת ראשונה. כשמיעת הקול כמי (ובחיים יג). זה בנה אב. מלה טעם הקדמתו כשילם שם חטאת (שם).

רבינו חננאל

תניא כי קרשיין תמיד קודם לקטורת וקטורת לנרות ונרות לפסח יאחר דבר שנאמר בו בערב ובין הערבים כו. איקנא הכי אמר רחמנא בעידנא דברדלקת נרות תהא מקטירא קטורת זו היא לישנא דיקא דמתיבתא. ת"ר אין לך דבר קודם לתמיד של שחר

יאוחר דבר כו'. טעמא דרישא קא מפרש תמיד קודם לפסח דדין

הוא שילאחר הפסח שנאמר בו בערב וצין הערבים מוצא את הפסח בערב (נדרים טז) ושחטו אותו וגו' (שמות יב) לתמיד שלא נאמר בו אלא את הכבש השני תעשה צין הערבים (נמנדר כח): אי הכי

קטרס ונרות נמי ליקדמו לפסח.

משום האי טעמא גופיה יאוחר דבר כו' דבקטרת ונרות חד צין הערבים כמיז ובהעלות אהרן את הנרות צין הערבים יקטירנה (שמות ל) וצין הערבים אחריוהו קאי: דמיעט רחמנא. גבי נרות: אותו מערב ועד בקר ואין אחר מערב ועד בקר. ואין לך עבודה כשרה אחריה להמחיל: מן לה מדרס. חזי לוג לכל נר דאין לך ליל ארוך שלא יהא לך זה כשיעור: ואפסק קטרס לנרות. מה נרות אין עבודה כשרה אחריה אף קטרת אין עבודה כשרה אחריה: סמדי קודם לקטרס וקטרס קודם לנרות. טעמא מפרש כסדר יומא [גל.] כפ' אמר להן הממונה: ההוא למעוטי עבודה צפנים. ההוא אמו לאו למעוטי פסח אחא שהיא עבודת חוץ דמסתברא דכי קא ממעיט עבודת פנים דכוותה קממעט. נרות עבודת פנים וקטרס עבודת פנים: סהא אין לך כל דבר. כגאסיס קודם לתמיד של שחר אלא קטורת שנאמר זה צפרס ואחא מלוה צנקר צנקר ובתמיד לא כמיז אלא חד צנקר: ומחוסר כפורים. כגון מזורע או זז ששנה ולא הביא כפרתו קודם לתמיד ואם לא יציאה לא יאכל פסח דמחוסר כפורים אסור כקדשים וענוס כרת: עטובל. ואע"פ שטבל אטמול צפניו של לרין טטובל אחר שהביא כפרתו דמן כחומר קדוש (חגיגה כא). האוין והמחוסר כפורים ירייסיס טבילה לקדוש: כשאר ימוס השנה. אם הביא שלמי נדבה קודם התמיד והוא היה מחוסר כפורים ואם לא יציא כפרתו לא יאכל את שלמי נדבה (שמות כט) ואכלו אותם אשר כופר דתם אלא לא חילול קדשים עשה היא צין הנאכלים לכהנים צין הנאכלים לישראל: דהשלמה. עליה השלם: האי עשה. דהשלמה י מהאי עשה (דלכילת קדשים): הלא. דקא"ר ישמעאל אף מחוסר כפורים צמזורע עני קאמר שמציא חטאת העוף ונאכלת לכהנים ואין זה הקטרה ועשה דהשלמה גבי הקטרה כמיז וטהרה של מחוסרי כפרה תלויה צחטאת דכחמיז (ויקרא יב) והקריבו לפני ה' וכפר עלי' ובחטאת קאי ביולדת: מעלה ומלינה בראש המוצא. דכחמיז והקריבו לפני ה' וכפר עליה ולמנה יקטיירנה לאחר מניח של שחר ולניה אינה פוסלת בראש המוצא כדלמר בצומים כפ' המוצא מקדש (דף פז.) *לד"ה דלא ירדו: והא אינא אשם. מזורע דלא אחי עוף: וי"ס אשם לא מערב לא גר'. דהיכי חיסק אדעתין דלא מערב הרי עיקר טהרה תלויה זו שהרי נותן מדמו על גבי צהוות: צחטאת ואשם פשיטא לן דמעכבי טהרה לאכילת קדשים חטאת כדלשכמן ביולדת אשם שהרי ממנו לצהוות:

תמיד נשחט פרק חמישי פסחים

נמ.

יאוחר דבר כו'. אע"ג דתמיד תדיר אלטריך למיכתב דה"א שהפסח יקדים משום עליה השלם: קבצרת ונרות נקדמו אפסח. הקשה ריב"ז והלא צנרות כמיז נמי מערב ועד צקר ומה לי מערב ומה לי בערב ויש לומר דמערב ועד צקר אלטריך ליתן לה מדתה ולא לאחור: איין לך דבר שמתעבב כו' אלא

קבצרת. נראה לר"י דלא גרס ונרות דע"כ לא חשיב אלא מידי דהקטרה דזה הקפידה תורה לאחר דכחמיז והקטיר עליה חלזי וגו' דאי לא תימא הכי ליחשוב נמי ברישא אין לך שקודם לתמיד של שחר אלא קטרת ודישון מוצא הפנימי ושי גזרי עיניס והטבת נרות דקודמין לתמיד כל הני כדלמרינן כחמר להן הממונה (יומא דף ג.) ובתוספתא נמי ליתא: אתי עשה דפסח דאית ביה ברת ודחי כו'. הקשה ריב"ז הלא

צעידנא דמיעקר עשה דהשלמה לא מיקיים עשה דלכילת פסח דלנינה אלא צלילה ומיך דמיירי ששטחו פסח עליו קודם שידחו עשה דהשלמה דשומטין וחורקין על טטובל יוס ומחוסר כפורים לכולי עלמא אפילו לא יאכל לצסוף הואיל וצידו מליז ופטור מפסח שני אפילו לא אכל הלכך כשהמקריב כפרתו מיקיים עשה דפסח דלאו הוי ראוי לאכול שאם לא היה יכול להקריב לא יהיה ראוי לאכול לערב והפסח היה פסול ור"י מתוך דדוקא צלל מעשה דחמיז צעינן צעידנא דמיעקר לאו דלקיים עשה אצל עשה דחמיז דמי עשה הקל ככל ענין אפילו לא מיקיים עשה חומר צעידנא דקא עבר אעשה הקל כדמוכח (י) כשולס (גיטין דף לז.) גבי רבי אליעזר ששיחור עצדו ובצילות הקול (מולין דף קמב.) דלוס דמי עשה דמזורע דחמיז לעשה דשילוח הקן אי לאו דלמר רחמנא שלח משלח אפי' לדבר מזורע): זה בנה אב כבצ' חטאות כו'. ואפילו לעצב קאמר דאי למזורע אחתי לימא בשקצרה. הקשה ריב"ז דתכ"כ משמע לליכא עיכוזא דקמיא ההם גבי יולדת שאם הביאה עולמה מציא חטאתה ממנין עולמה ובפרק כל המדיר (נחמס דף ג.) משמע דלא אלטריך האי זה צנה אכ אלא למטאת העוף הכאה עם עולת צהמה וליכא כי אס יולדת עשירה ובמסכת קניס (פ"צ) נמי אמרינן האשה שהביאה חטאתה ומהה מציאין יורשיס עולמה כו' ומהה ומהה לא יציאו יורשיס חטאתה משמע קלח אס היתה קיימת לא היתה מציאה אלא חטאתה ומיך צניו חייס כהן דהא דפריך הכא ואפילו עיכוזא יהא היינו דוקא צמזורע דכמיז ציה תהיה דמשמע עיכוזא כדלמר דריש הקומץ רצה (מנחות דף יז.) ומשני דמתיז והשלה למעוטי מעיכוזא':

דבתיב והעצה. ודוקא דיעצד דהא כמיז צהדיח ואחר ישחט את העולה: עשאים

חטאות שיהו קודמות לכל עולות הבאות עמהו וקי"ל דאפילו חטאת העוף קודמת לעולת בהמה אמר רבא שאני עולת מצורע דרחמנא אמר והעלה

ואם השני. צתרי' דההוא קרא כמיז שצזועת ציטוי וממילא ידעי' כיון דהאי שני עולה חטאת הוה ראשון: זה צנה אב. הצנין הוה צנה הכמוז אכ ללמד לכל חטאות שיקדמו לעולות הצאות עמהן: וקיימא. צנחים צפרק כל המדיר (דף ג.) דהאי צנין אכ לא אלטריך אלא למטאת העוף הכאה עם עולת צהמה כגון יולדת עשירה שמציאה עולמה כהמה ומטאתה עוף שמקדיס חטאת לעולה:

מצורע שאם הקדים העולה לחטאת כיפר שנאמר והעלה הכהן את העולה ואת המנחה. מאי והעלה ששלה כבר.

עין משפט

נר מצוה

- ג א מ"י פ"ג מהלכות תמידין הלכה א':
- ד ב מ"י פ"א מהלכות ק"פ הלכה ד:
- ה ג מ"י פ"ו מהלכות תמידין הלכה ד:
- ו ד שם הלכה יא ובהל' ק"פ שם:
- ז ה מ"י שם פ"א מהל' תמידין הלכה ד:
- ח ו מ"י פ"ג מהלכות פסולי מוקדשין הלכה יא:
- ט ז מ"י פ"א מהלכות מחוסרי כפרה הל':
- י ח מ"י פ"ט מהלכות תמידין הלכה ו:

רבינו חננאל (והשך)

שמתעבב אחר תמיד של בין הערבים אלא קטורת ונרות ופסח ומחוסר כפורים ערביי פסחים שטובל ואוכל פסחו לערב. ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן אב ברבקה אומר אף מחוסר כפורים שארף את השנה שטובל ואוכל בקרישים ואומר בשלמא מחוסר כפורים בפסח אתי עשה דהוא עשית הפסח דאית ביה ברת שנא' וחדל לעשות הפסח ונתרתה. ודחי עשה דהוא עליה השלם כל הקרבנות דלית ביה ברת, כלומר אין לך קרבן שקרב במטריבה אלא קודם תמיד של בין הערבים, הני מיני קרבן דלית ביה ברת, אבל האי דאי לא מקריב כפרתו ועבדו פסח אתי לידר ברת לא, אלא בשאר ימות השנה אכילת קדשים עשה לה, וזה שאמר עליה העולה כל הקרבנות עשה, למא דחי זה העשה לזה העשה. ופריך זה מחוסר כפורים כגון זב ומצורע דל שאין עליו אלא עופות, והטאת העוף אין למזבח ממנו אלא דמה, ואין לו קרבן במטריבה אחר התמיד. רב פסא אומר אפי' תימא מחוסר כפורים כגון מצורע ובחטאת בהמה שהחליבים שלה במזבח סליק אלא מעליס מלינים ע"י המזבח. יירושלמי יכול יתא הקטרת אימורין מעכבת כפרה ת"ל ובה. מכאן למדנו שאפי' מעלין ומלינן נחמבר לו שהרי אמרו יא מעכבין את הכפרה, בהריא נאמר כי האימורין אין מעכבין את הכפרה, לפיכך אלא מעלין ומלינן, ונעשיין אלו האימורין שמעלין ומלינן על גבי המזבח כמי שנטמאו או שאבדו, ואוכלין למימור קמן. ואימורין של אשם נמי עבדו להו כמא דעביד לאימורין של חטאת בהמה. אלא לרב הסדא דאקמא בוב ואפילו במצורע דסבר כל מחוסר כפורים טהור הוא ואי לא עבד פסח חייב ברת הנה מצורע דל אע"פ שחטאתו ועולתו עופות אי אישר לו מכבש לאשם והני אימורין [שהן] למזבח הכי עבדו, וכי תימא הקרבת אשמו אינו מעכב מלאכול בקדשים והתניא שמעכב. וכי תימא בשקרב האשם מקודם התמיד אפילו הכי הא איכא עולת העוף שהולכת במטריבה, וכי תימא עולתו אינה מעכבתו והתניא מלאכול בקדשים והתניא שאפילו עולתו מעכבתו לאכול בקדשים. וכי תימא בשקריבה עולתו והתניא זה בנה אב שיהו כל החטאות קודמות לעולות הבאות עמהו, וקיימא לן דאפילו חטאת העוף קודמת לעולת בהמה. ופריך רבא אין כל החטאות קודמות לעולות הבאות עמהו שולח עולת עולת